ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΑΠΑΤΕΩΝΟΣ

Σπῦρος Μεταξᾶς ἢ Σπηλιάδης ἢ Μεσδενέπουλος, προδότης τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Ἀγῶνος. Πῶς ἐπλαστογραφοῦσε τὶς ὑπογραφές τῶν ἀρχηγῶν καὶ ξεγελοῦσε τὸν κόσμο. Ὁ ἀγύρτης μπροστὰ στὸ Θεόδ. Κολοκοτρώνη. Περίεργα ἐπεισόδια. Μιὰ θεατρικὴ σκηνὴ στὸν Ἀγῶνα. Ἡ ὀργὴ τοῦ Ἰω. Καποδίστρια. Ὁ ἀπατεὼν στὴ Ζάκυνθο. Οἱ Ἄγγλοι τὸν φυλακίζουν. Τὸ εἰδύλλιό του μὲ τὴν κόρη τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλακῶν. Ἡ φυγή τους στὴ Σμύρνη, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΠΟ τὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821, στὸν ὁποῖο ἀφθονοῦν οἱ ἥρωες καὶ οἱ μάρτυρες τῆς Ἰδέας, δὲν ἔλειψαν δυστυχῶς καὶ οἱ προδότες καὶ οἱ ἀπατεῶνες, ποὺ θέλησαν νὰ κερδοσκοπήσουν εἰς βάρος τῆς Ἐπαναστάσεως. Μερικοὺς ἀπ' αὐτοὺς ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία τοὺς ἀνεκάλυψε, τοὺς κατεδίκασε σὲ θάνατο καὶ τοὺς ἐξετέλεσε. Ὑπῆρξαν ὅμως καὶ ἄλλοι ποὺ ξέφυγαν τὴν ἀτιμωτικὴ αὐτὴ τιμωρία. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν κ' ὁ Κεφαλλωνίτης Σπῦρος Μεταξᾶς.

Τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἑτοιμαζόταν νὰ πάῃ στὴν Ἐθνικὴ Συνέλευση τῆς Ἐπιδαύρου, φανερώθηκε ἔξαφνα στὸ Ἄργος ὁ Μεταξᾶς αὐτὸς καὶ τοῦ ἔδωσε ἕνα γράμμα, προερχόμενο δῆθεν ἀπ' τὸ μεγάλο διδάσκαλο Οἰκονόμου, ἀπὸ τὴν Πετρούπολι, ὁ ὁποῖος τοῦ τὸν συνιστοῦσε ὡς μαθητή του καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν διορίσῃ στὴν ὑπηρεσία τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως. Τοῦ ἔδωσε ἀκόμα καὶ μιὰ γραμματική, δῶρο τάχα τοῦ Οἰκονόμου στὸ νεαρὸ γιιὸ τοῦ Κολοκοτρώνη, Κωνσταντῖνο.... Ἔπειτα ὁ Μεταξᾶς ἔσκυψε στ' αὐτὶ τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ εἶπε :

— Διῶξε αὐτὸν ποὺ εἶνε ἐδῶ, γιατὶ ἔχω κάτι ἰδιαίτερο νὰ σοῦ πῶ, Ἀρχηγέ!

Ὅταν ἔμειναν μόνοι, ὁ Μεταξᾶς ἐζήτησε νὰ τοῦ φέρουν ἕνα κάρβουνο καμωμένο ἀπὸ ἐλατόξυλο, τὸ ἔτριψε, ἔχυσε τὴ σκόνη του στὸ ἄγραφο μέρος τῆς συστατικῆς ἐπιστολῆς καὶ ἀμέσως ἐφάνηκαν ἄλλα γράμματα, γραμμένα τάχα ἀπὸ τὸ Βιάρο Καποδίστρια (τὸν ἀδελφὸ τοῦ ἀργότερα Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος), ὁ ὁποῖος ἔγραφε στὸ Θεόδ. Κολοκοτρώνη, ὅτι εἶχε στὰ χέρια του σαράντα χιλιάδες Ἱσπανικὰ τάλληρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἕνα μέρος θὰ ἔστελνε στὸ Μεσολόγγι καὶ τ' ἄλλα θὰ τὰ χρησιμοποιοῦσε «διὰ τὴν κοινὴν σωτηρίαν». Τοῦ προσέθετε δὲ νὰ δώσῃ πίστι σὲ ὅσα θὰ τοῦ ἔλεγε ὁ ἐπιφέρων κ' ὅτι ἀπ' αὐτὸν (τὸν Κολοκοτρώνη) ἐξηρτᾶτο νὰ κάνῃ τὸ καλὸ τῆς Πατρίδος, ἂν ἤθελε, διαφορετικὰ θὰ τὸ ἔκανε ἄλλος ἐντὸς σαράντα ἡμερῶν.

— Λοιπόν, τί πρέπει νὰ κάνω ; ἐρώτησε ὁ Κολοκοτρώνης.

Ἀλλ' ὁ μυστηριώδης Μεταξᾶς ἀπάντησε ὅτι δὲν θὰ τοῦ ἐφανέρωνε τὸ σκοπὸ τῆς ἀποστολῆς του, ἂν δὲν τοῦ ὁρκιζότανε προτήτερα. Καὶ ἐπειδὴ ὁ πονηρὸς Γέρος τοῦ Μωριᾶ ἀρνιότανε νὰ ὁρκιστῇ, ὁ Μεταξᾶς ἄνοιξε μιὰ πορτοφόλα καὶ τοῦ παρουσίασε τέσσερα ἔγγραφα, δῆθεν τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας «ἐφοδιαστικὰ» μ' ἕναν κύκλο συμβολικὸ στὴ μέση, μὲ πυροβόλα κ' ἄλλα σημεῖα.

— Αὐτὰ εἶνε τὸ ἕνα γιὰ σένα, Ἀρχηγέ, καὶ τ' ἄλλα γιὰ τὰ πρόσωπα τῆς ἐμπιστοσύνης σας, τοῦ εἶπε.

Ἔπειτα ὁ Μεταξᾶς ἐξετύλιξε ἐπάνω στὸ τραπέζι ἕνα πρωτόκολλο χωρὶς ὑπογραφές, τὸ ὁποῖον ἔλεγε ὅτι *«ἐπειδὴ οἱ Τοῦρκοι κατεπάτησαν τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Θρησκείαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, σκέψεως γενομένης μεταξὺ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Ρωσσίας Κωνσταντίνου, τοῦ ἀρχιερέως Ἰγνατίου, τοῦ Καποδίστρια, τοῦ Στούρζα, καὶ ἄλλων, ἀπεφασίσθη ν' ἀποστατήσῃ ἀπὸ τὴν Ρωσσίαν ὁ Κωνσταντῖνος μὲ σαράντα χιλιάδες Ρώσσους, ν' ἀποστατήσῃ καὶ ὁ Ναύαρχος τοῦ Στόλου τῆς Μαύρης Θαλάσσης, καὶ νὰ μετακομισθῇ διὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ ὁ στρατὸς εἰς τὴν Χρυσούπολιν, ἄντικρυ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου ν' ἀποβιβασθῇ. Ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ κινηθοῦν οἱ Ἕλληνες πανταχόθεν εἰς τὸ Βυζάντιον καὶ νὰ τὸ κυριεύσουν μαχόμενοι ὁμοῦ μὲ τοὺς Ρώσσους, καὶ ν' ἀναγορεύσουν τὸν Κωνσταντῖνον Αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως».*

Τέλος, ὁ Μεταξᾶς παρουσίασε μιὰ ἀναφορὰ γιὰ τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Ρώσσων Ἀλέξανδρο, νὰ τὴν ὑπογράψῃ τάχα ὁ Κολοκοτρώνης. Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ ἱκέτευε τὸν Ἀλέξανδρο ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν Κωνσταντῖνο ὡς Αὐτοκράτορα τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ κηρύξῃ τὴν πολιτική τους ἀνεξαρτησία. Παρουσίασε ἀκόμα καὶ μ' ἄλλη ἀναφορὰ στὴν Αὐτοκράτειρα νὰ... μεσιτεύσῃ στὸ σύζυγό της ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ γέρος τοῦ Μωριᾶ ἅπλωσε τὴ χερούκλα του, ἐμάζεψε τὰ ἔγγραφα τοῦ Μεταξᾶ καὶ τοῦ εἶπε μὲ ἀρκετὸ θεατρινισμὸ—ἐνῶ εἶχε καταλάβει ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀγύρτου—ὅτι τὰ κρατεῖ γιὰ νὰ τὰ παρουσιάσῃ στὴν Ἐθνοσυνέλευση τῆς Ἐπιδαύρου, ὅπου τὸν ἐπροσκαλοῦσε νὰ πάῃ κ' αὐτός. Μαζὺ μὲ τὰ ἔγγραφα αὐτά, ὁ Κολοκοτρώνης ἐκράτησε κ' ἕνα γράμμα τοῦ Λεονταρίτη στὸ Μαυρομιχάλη, ἐπειδὴ φοβότανε μήπως ὁ Μεταξᾶς ἀπατήσει τὸν ἀρχηγὸ τῶν Μανιατῶν, κερδίζοντας τὴν ἐμπιστοσύνη του.

Ὅταν ὁ Μεταξᾶς ἔφτασε στὴν Ἐπίδαυρο, ὁ Κολοκοτρώνης τὸν παρουσίασε στὸν Ἐπίσκοπο Γερμανὸ καὶ τὸ Ζαΐμη.

— Ἐμπρός ! τοῦ λέει ὁ Γέρος, πὲς ἐδῶ στὸ Δεσπότη ὅ,τι μοῦ ξομολογήθηκες ἐμένα !

Ὁ ἀπατεὼν τάχασε, στενοχωρήθηκε, μὰ ὁ Γέρος στεκότανε πλάϊ του ἀπειλητικός, καὶ τότε ὁ Μεταξᾶς ἀναγκάστηκε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ λόγια του... Ὁ Κολοκοτρώνης ὅμως ἄρχισε νὰ ὑποψιάζεται μήπως ὁ Κεφαλλωνίτης αὐτὸς ἦταν βαλτὸς νὰ τὸν δολοφονήσῃ, καὶ τότε ἀτεφάσισε νὰ τὸν στείλῃ στὸν Πύργο τῆς Ἠλείας.

— Σύρε στὸν Πύργο, τοῦ εἶπε, καὶ σὰν τελειώσει ἡ Ἐθνοσυνέλευσις θὰρθῶ νὰ σ' ἀνταμώσω νὰ τὰ ξαναποῦμε.

— Νὰ μοῦ δώσῃς χαρτί, πασαπόρτι, τοῦ εἶπε ὁ ἀγύρτης, γιατί φοβᾶμαι μὴ μὲ ξεμπερδέψουν στὸ δρόμο.

— Νὰ σοῦ δώσω, ἀπάντησε ὁ Κολοκοτρώνης.

Ἀλλ' ὁ Μεταξᾶς ποὺ κατάλαβε ὅτι... τὸν κατάλαβαν, ἐπῆρε τὸ ἔγγραφο, καὶ βιάστηκε νὰ φύγῃ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου «βρωμοῦσε μπαροῦτι».

Ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρό, ὁ μοναδικὸς αὐτὸς πλαστογράφος τοῦ 1821, ἐταξείδευε στὴν Εὐρώπη, ἐφωδιασμένος μὲ συστατικὰ γράμματα τοῦ Κολοκοτρώνη σὲ διαφόρους Ἕλληνες καὶ φιλέλληνες, γραμμένα ἀπὸ τὸν... ἴδιο, ποὺ εἶχε μιμηθεῖ ἀριστοτεχνικὰ τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Γέρου καὶ τὴ σφραγῖδα του. Στὸ μεταξύ, ὁ ἄρχοντας Ρώμας ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο ἔστειλε ἕναν ἄνθρωπό του στὸ Μωριᾶ νὰ πληροφορήσῃ τὸν Κολοκοτρώνη καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς ὅτι ὁ Μεταξᾶς ἦταν κατάσκοπος καὶ νὰ μὴ τὸν ἐμπιστεύωνται.

— Βρὲ τὸν μπαμπέση ! εἶπε ὁ Γέρος, καλὰ τὸν εἶχα καταλάβει ἐγώ. Κρῖμα, ἔπρεπε νὰ τὸν κρεμάσω σ' ἕνα δέντρο !...

Καὶ ὁ Γέρος—ποὺ εἶχε μερικὲς φορὲς ἐφαρμόσει τὴ θανατικὴ ποινὴ σὲ προδότες τοῦ Ἀγῶνος—ὁρκίστηκε νὰ μὴ γελαστῇ ποτὲ πειά.

* * *

Ὁ διαβόητος ἀγύρτης, μόλις ἔφτασε στὴν Ἰταλία, ἐπῆγε στὴν πόλι Πίζα, ὅπου ζοῦσαν πλούσιοι ὁμογενεῖς. Ἀμέσως παρουσιάστηκε (μὲ τὸ ψευδώνυμο Σπηλιάδης Μεσθενόπουλος) στὸν πρώην ἡγεμόνα τῆς Βλαχίας Καραντζᾶ, στὸν Ἰγνάτιο καὶ ἄλλους, τάχα σταλμένος ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνη. Οἱ ὁμογενεῖς ἐδιάβασαν τὰ ψεύτικα γράμματα, ἐξαπατήθηκαν καὶ τοῦ ἔδωσαν νὰ πάῃ στὸ Γέρο τοῦ Μωριᾶ πολύτιμα δῶρα καὶ χρήματα γιὰ τὸν Ἀγῶνα. Ὁ ἀπατεὼν ἔλεγε ὅτι ἦταν ἀνηψιός τοῦ... Καραϊσκάκη καὶ ἐπῆρε ἄλλα δῶρα γι' αὐτόν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ μιὰ διαμαντοστόλιστη ταμπακιέρα, ἀντικείμενο μεγάλης ἀξίας...

Ἔπειτα ὁ ψευτο-Σπηλιάδης ἐπῆγε στὴ Βενετία, ἐπεσκέφθη τὸ σοφὸ Ἕλληνα Μουστοξύδη, τοῦ ἔδωσε ἕνα συστατικὸ γράμμα, τάχα ἀπὸ τὸν Καποδίστρια, καὶ τοῦ πῆρε 100 φλωριά... Προχωρῶντας στὶς ἐπιχειρήσεις του ὁ ἀπατεὼν Μεταξᾶς, ἐπῆγε στὴ Γενεύη, βρῆκε τὸν Ἰω. Καποδίστρια καὶ τὸν ἐμάδησε κι' αὐτόν. Ὁ μέγας αὐτὸς Ἕλλην ἄδειασε κυριολεκτικῶς τὸ ποφτοφόλι του στὶς χοῦφτες τοῦ ἀπατεῶνος. «Ὅλα γιὰ τὴν πατρίδα». Ὁ Ἰω. Καποδίστριας μάλιστα παρέδωσε στὸν ἀπατεῶνα καὶ μιὰ ἐπιστολή του γιὰ τὸν Καραϊσκάκη καὶ τὸν Κολοκοτρώνη, γεμάτη φλογερὴ φιλοπατρία καὶ συμβουλές.

«...Νὰ μὴ δώσετε ἀκρόασιν—τοὺς ἔγραφε—ἂν σᾶς προτείνουν ὑποταγὴν εἰς τὸν Σουλτᾶνον, καὶ ν' ἀποκριθῆτε ὅτι μὲ τὸ σπαθί μας θὰ ὑπογράψωμεν τὴν ἐλευθερίαν μας, καὶ ἀνεξαρτησίαν καὶ

ΣΤΙΧΟΙ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΥΓΗΣ

Κι' ἤτανε τὸ τραγοῦδι τῆς αὐ- (γῆς
ποὺ λέγαμε σιγὰ τὸ βράδυ,
κι' ἤταν τὸ βράδυ ἀχνὸ κι' ἤ- (ταν θολό
κι' ἦταν ὡραῖο τὸ βράδυ.
Κι' ἦταν ὡραῖο τὸ τραγοῦδι (τῆς αὐγῆς
κι' ἔλεγε γιὰ τὰ σύννεφα στὸ (βράδυ
κι' ἔλεγε γιὰ σένα τάχα μιὰν (αὐγή,
γιὰ σένα καὶ γιὰ μέ, ἕνα (βράδυ.
Κι' ἔλεγε γιὰ τὴ θάλασσα μα- (κρυά
καὶ τὰ καράβια ποὺ ἔρχονται (καὶ πάνε,
γιὰ ταξειδιάρικα ἔλεγε πουλιὰ
ποὺ φεύγουν τὸ φθινόπωρο καὶ (πάνε.
Καὶ χάνονται, ἔλεγε, μιὰ αὐ- (γή,
κι' ἔφευγε ἀργὰ σιγὰ στὸ βρά- (δυ,
κι' ἦταν ὡραῖο τὸ τραγοῦδι (τῆς αὐγῆς
κι' ἦτεν ἀχνὸ κι' ἦταν θολὸ (τὸ βράδυ.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

τὸν θάνατόν μας. Νὰ μὴ φοβηθῆτε διὰ τίποτε, καὶ νὰ ἐπιμείνετε εἰς τὴν ἀπόφασίν σας, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦν νὰ πράξουν τίποτε ἐναντίον τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐνδώσητε σεῖς οἱ ἴδιοι εἰς τὴν ὑποταγήν».

Ἀπὸ κεῖ ὁ Μεταξᾶς ἐπῆγε στὸ Παρίσι καὶ κατώρθωσε ν' ἀποσπάση διάφορα χρηματικὰ ποσὰ ἀπ' τὸν Κοραῆ καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς. Βλέποντας ὅμως ὅτι κινδύνευε ν' ἀποκαλυφθῆ, πῆγε στὸ Λονδῖνο καὶ κατόπιν στὴν Ἀγκῶνα τῆς Ἰταλίας. Ἐκεῖ ξαναπῆρε τὸ ἀληθινό του ὄνομα καὶ σχετίστηκε μὲ πολλοὺς Ἕλληνες, μὲ τὸν πλούσιο Σάρτη, ἀλλὰ δὲν ἄργησε νὰ ξεμασκαρευθῆ. Μερικοὶ Ἕλληνες τὸν ἐξώρισαν γιὰ καλά. Καὶ ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὴ σκηνὴ αὐτὴ ὁ ἱστοριογράφος Χιώτης στ' «Ἀπομνημονεύματά» του :

«....*Μετὰ ταῦτα ἐρωτοῦν τὸν ἴδιον ἂν ἐγνώριζε κάποιον.... Σπηλιάδην Μεσθενόπουλον· διότι τοὺς ἔγραφαν τάχα ἐκ Ναυπλίου δι' ὑπόθεσιν ἀφορῶσαν τὸ ὑποκείμενόν του καὶ δὲν ἤξευραν ποῦ εὑρίσκεται, καὶ ὁ ἀπατεὼν ἀπεκρίθη ὅτι δὲν εἶχεν εἴδησιν περὶ αὐτοῦ. Πῶς ; ἐπανέλαβον, ὅτε ἦσο εἰς Γενεύην, ἦτο καὶ ἐκεῖνος ἐκεῖ, καὶ εἶνε ἄπορον ὅτι δὲν ἐγνώρισες τοιοῦτον σημαντικὸν ὑποκείμενον, ἀπεσταλμένον διὰ μεγάλας ὑποθέσεις τοῦ Ἔθνους ! Τότε δὰ ἔγινεν ἄλλος ἐξ ἀλλοῦ, καὶ τότε τοῦ λέγουν : «Σὺ εἶσαι ὁ Μεσθενόπουλος, καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα εἶνε ἰδικά σου». Ἀφοῦ δ' ἐκεῖνος ἐπῆρε καὶ ἐκύτταξε τὰ γράμματά του, ἐξηγριώθη καὶ ἐφώναξε ὅτι εἶνε Σπῦρος Μεταξᾶς, καὶ ὅτι δὲν ἤξευρεν οὔτε νὰ ὁμιλήση, μήτε νὰ γράψη Ἰταλιστί, ἐνῶ τὰ γράμματα ἦσαν Ἰταλικὰ γραμμένα καὶ αὐτὸς ὡμίλει ὅλην τὴν ἡμέραν Ἰταλιστὶ μὲ τὸν Σάρτην...*»

Ἔπειτα ἀπὸ τὸ ξεμασκάρεμά του ὁ ἀπατεὼν ἀναγκάστηκε νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Ἀγκῶνα σὲ ἄγνωστη διεύθυνσι, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες ἔστειλαν γράμματα στὸν Ἰω. Καποδίστρια καὶ στοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ τοὺς ἀνήγγειλαν τὰ διατρέξαντα...

Ὁ Ἰω. Καποδίστριας ἐθύμωσε πολύ, προπάντων γιὰ τὴν πλαστογράφησι τῆς ὑπογραφῆς του καὶ ζητοῦσε νὰ μάθη ποῦ βρίσκεται ὁ ἀπατεὼν γιὰ νὰ τὸν καταγγείλη στὶς ἀρχές.

Τέλος, ὁ Μεταξᾶς, νομίζοντας ὅτι λησμονήθηκαν τὰ κατορθώματά του, παρουσιάζεται στὴ Ζάκυνθο, ἡ ὁποία τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν στὴν Ἀγγλικὴ κατοχή... Ὁ Ἰω. Καποδίστριας τὸ ἔμαθε, κ' ἔστειλε ἀναφορὰ στὸν Ἄγγλο Ἀρμοστὴ Ἀνταμ. Ἡ Ἀστυνομία ἔπιασε ἀμέσως τὸ Μεταξᾶ, τοῦ ἐφόρεσε τὶς χειροπέδες καὶ τὸν ἔρριξε στὴ φυλακή... Ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος τὸν ζητοῦσε νὰ τὸν δικάση. Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ, φρενιασμένος, ἔλεγε ὅτι κάθε δίκη ἦταν περιττή, κ' ἔπρεπε οἱ Ἄγγλοι νὰ τοῦ τὸν παραδώσουν γιὰ νὰ τὸν κρεμάση στὸ δέντρο.

Ἀλλ' ὁ Ἀρμοστὴς τὸν ἔστειλε στὴν Κέρκυρα, μὲ συνοδεία, νὰ δικασθῆ «ὑπὸ τοῦ Ἐγκληματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἀγύρτης, πλάνος καὶ κίβδηλος ὑπογραφῶν μεγάλων ἀνδρῶν».

Ὁ Σπυρίδων Μεταξᾶς ἢ Σπηλιάδης ἢ Μεσθενόπουλος κατεδικάσθη «εἰς τετραετῆ εἱρκτήν». Ἀλλὰ κυττάχτε τὴν καπατσωσύνη του : Ὁ Διευθυντὴς τῶν φυλακῶν Κερκύρας κατοικοῦσε στὸ ἴδιο τὸ Κάστρο μὲ τὴν οἰκογένειά του. Εἶχε μιὰ ὡραία κόρη, Εὐγενία τ' ὄνομά της. Ὁ κατάδικος λοιπὸν κατώρθωσε νὰ τὰ φτιάση μαζύ της, καὶ ἡ ἐρωτεμένη αἰσθηματικὴ Κερκυραία, ἕνα βράδυ τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1832 ἀνοίγει τὸ κελλὶ τοῦ Πίπη της καὶ φεύγει μαζύ του ! Ἕνα καράβι ἐπερίμενε τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι σὲ μιὰν ἐρημικὴ ἀκρογιαλιά. Ὁ καπετάνιος ἦταν καλὰ πληρωμένος μὲ τὰ διαμαντικὰ τῆς κοκώνας Εὐγενίας καὶ τοὺς ἐπῆρε στὸ πλοῖο του, ποὺ ἄνοιξε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴ Σμύρνη.

Ὁ Σπῦρος Μεταξᾶς ἢ Σπηλιάδης κλπ. ἐγκατεστάθηκε σ' ἕνα σπιτάκι, στὴν Πούντα τῆς Σμύρνης, μὲ τὴν ἐρωμένη του, καὶ ἔπεισε ὅλον τὸν κόσμο ὅτι ἦταν... γιατρός, σπουδασμένος στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάντοβας. Ἔδειχνε μάλιστα καὶ τὸ δίπλωμά του, μὲ ὅλες τὶς ὑπογραφὲς τῶν καθηγητῶν καὶ τὶς σφραγῖδες ἐν τάξει, μέσα σὲ χρυσῆ κορνίζα ! Σ' αὐτὸ πειὰ εἶχε βάλει ὅλη του τὴν πλαστογραφικὴ δεινότητα. Γρήγορα ἀπέκτησε πελατεία. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε ὅτι εἶχε ἄλλοτε—στὴ νεανική του ἡλικία—ὑπηρετήσει ὡς βοηθὸς φαρμακοποιοῦ στὴν Τεργέστη καὶ ἤξερε κάτι ἀπὸ συνταγές...

Ἀφοῦ ἔστειλε ἀρκετοὺς Ἕλληνες τῆς Σμύρνης καὶ Ὀθωμανοὺς ἀρρώστους στὸν ἄλλο κόσμο, ὁ ψευτογιατρὸς ἐπῆγε νὰ ζήση, μὲ τὴν ἀχώριστή του Κερκυραία, στὴ Χίο, ὅπου καὶ πέθανε μὲ τὴ σειρά του στὰ 1857. Ὁ Θεὸς ἂς τὸν συχωρέση...

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— Τὸ πολὺ φαΐ σπληνιάζει καὶ τὸ λίγο μαραζιάζει.

— Δὸς κρασὶ νὰ δγῆ ἡ ἀλήθεια.

— Παπᾶς παπᾶ καλὸ δὲν θέλε..

— Τὴν ἀποβραδυνὴ δουλειὰ μὴν τὴ φυλᾶς γι' αὔριο.

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΦΙΡΜΑΝΙ ΤΟΥ ΧΟΤΖΑ

Μιὰ φορὰ ἕνας Σουλτᾶνος, ἐκεῖ ποὺ ἔτρωγε ἕνα ψάρι, πάνω στὴ διασύνη του κατάπιε ἕνα κόκκαλο κι' αὐτὸ πῆγέ καὶ σταμάτησε στὸ λαιμό του.

Ὁ Σουλτᾶνος κινδύνευε νὰ πεθάνη καὶ μαζεύτηκαν πολλοὶ γιατροὶ γιὰ νὰ τοῦ βγάλουν τὸ κόκκαλο, ἀλλὰ κανένας δὲν μπόρεσε νὰ τὸ κατορθώση.

Ἀπ' τὰ πολλά, σὰν εἶδε κι' ἀπόειδε ὁ Βεζύρης τοῦ Σουλτάνου, ἀναγκάστηκε νὰ βάλη ἕνα ντελάλη καὶ νὰ φωνάξη στὸ παζάρι πὼς ὁ Σουλτᾶνος ἔπαθε «τὸ κὰ τὸ» κι' ὅποιος ξέρει νὰ πάη νὰ τὸν γιατρέψη.

Τ' ἄκουσε κι' ὁ Χότζας καὶ μιὰ καὶ δυὸ τράβηξε καὶ πῆγε στὸ παλάτι.

Ζύγωσε κοντὰ στὸ Σουλτᾶνο καὶ σὰν τὸν εἶδε σὲ κακὰ χάλια, τοῦ εἶπε :

— Ἐγὼ θὰ σὲ γιατρέψω, πολυχρονεμένε μου.

— Γιάτρεψέ με, ἀποκρίθηκε ὁ ἄρρωστος, καὶ σοῦ δίνω χάρισμα ὅ,τι θέλεις. Ἔλα, ἑτοίμασέ μου τὸ γιατρικό.

— Τὸ γιατρικό σου εἶνε αὐτό, εἶπε ὁ Χότζας. Νὰ πῆς τοῦ Βεζύρη σου νὰ βγάλη τὰ ροῦχα του καὶ νὰ σταθῆ ἀνάποδα μπροστά σου...

Ὁ Βεζύρης θέλοντας καὶ μὴ ἔκαμε κεῖνο ποὺ τὸν πρόσταξε ὁ ἀφέντης του, καὶ ὁ Σουλτᾶνος σὰν τὸν εἶδε νὰ στέκη ὁλοτσίτσιδος, μὲ τὰ πόδια ψηλά, ξεκαρδίστηκε στὰ γέλια κ' ἔτσι τὸ κόκκαλο πετάχτηκε ἔξω ἀπ' τὸ λαιμό του καὶ γλύτωσε τὴ ζωή του.

— Χότζα, μοῦ γλύτωσες τὴ ζωή, εἶπε στὸ τέλος ὁ Σουλτᾶνος. Πές μου, τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω ;

— Ἐσὺ νὰ εἶσαι καλά, πολυχρονεμένε μου, ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας. Ἐμένα μοῦ φτάνει γιὰ πληρωμὴ τὸ πὼς σοῦ γλύτωσα τὴ ζωή.

— Μὰ ὄχι, δὲν πάει νὰ φύγης μὲ τὰ χέρια ἀδειανά, ἐπέμενε ὁ Σουλτᾶνος. Πρέπει νὰ σὲ πληρώσω. Λέγε μου τί θέλεις.

— Ἀφοῦ ἐπιμένεις, πολυχρονεμένε μου, ξαναεῖπε ὁ Χότζας, δός μου ἕνα φιρμάνι ποὺ νὰ γράφη πὼς ὅποιος φοβᾶται τὴ γυναῖκα του, εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μοῦ δώση ἕναν παρᾶ.

Ὁ Σουλτᾶνος γέλασε μόλις τὸ ἄκουσε αὐτὸ καὶ πέρασε τὸ Χότζα γιὰ κουτό.

Ὡστόσο ὑπόγραψε τὸ φιρμάνι ποὺ τοῦ γύρεψε κ' ὁ Χότζας τὸ πῆρε κι' ἄρχισε νὰ γυρίζη στὶς πολιτεῖες καὶ στὰ χωριά. Κάθε παντρεμμένο ποὺ ἀντάμωνε, ἀφοῦ τοὔπιανε κουβέντα, τὸν ρώταγε ὕστερα, μὲ τρόπο, πῶς τὰ περνάει μὲ τὴ γυναῖκα του.

Ὅλοι ὅσους ρωτοῦσε τοῦ ἀπαντοῦσαν πὼς δὲν περνοῦσαν καλὰ καὶ πὼς φοβοῦνται τὶς γυναῖκες των. Τότε ὁ Χότζας τοὺς ἔδειχνε τὸ φιρμάνι καὶ τοὺς ζητοῦσε ἀπὸ ἕναν παρᾶ.

Μάζεψε ἔτσι ἀρκετὸ βιός καὶ μόλις γύρισε στὴν πρωτεύουσα τράβηξε γιὰ τὸ παλάτι.

— Πῶς τὰ πέρασες στὸ ταξεῖδι σου ; τὸν ρώτησε ὁ Σουλτᾶνος. Μάζεψες τίποτε ;

— Πῶς ! ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας. Ἔφερα τὰ φλουριὰ μὲ τὸ σακί. Γιατί δὲν ὑπάρχει στὴν Οἰκουμένη ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴ φοβᾶται τὴ γυναῖκα του.

— Μπᾶ, εἶπε ὁ Σουλτᾶνος, αὐτὸ ποὺ λὲς δὲν εἶν' ἀλήθεια. Ἐγὼ παραδείγματος χάριν δὲν φοβᾶμαι τὴ γυναῖκα μου. Ἀλλ' ἂς τ' ἀφήσουμε αὐτά. Πές μου καλύτερα, μοῦφερες κανένα δῶρο ἀπ' τὶς πολιτεῖες ποὺ γύρισες ;

— Ναί, σοῦφερα, πολυχρονεμένε.

— Σὰν τί μοῦφερες δηλαδή ;

— Σοῦφερα μιὰ κοπέλλα ποὺ δὲν ὑπάρχει ὠμορφότερη ἀπ' αὐτὴ στὸν κόσμο, ἀποκρίθηκε ὁ Χότζας.

— Σώπα γιὰ τὸ Θεό, τὸν διέκοψε ὁ Σουλτᾶνος, σώπα μὴν τὸ μάθει ἡ Σουλτάνα καὶ βρῶ τὸ μπελᾶ μου !...

— Πλήρωσέ μου τώρα κ' ἐσὺ ἕναν παρᾶ ! φώναξε θριαμβευτικὰ ὁ Χότζας. Ἔτσι δὲν γράφει τὸ φιρμάνι σου ;

Ὁ Σουλτᾶνος ἀναγνώρισε τὸ δίκηο κ' ἀναγκάστηκε νὰ πληρώση κ' αὐτὸς τὸν ἔξυπνο Χότζα.

ΔΙΣΤΙΧΑ

Πῶς μοιάζεις μὲ τὴ μέλισσα ! Μέ-
(λι εἶνε τὸ φιλί σου,
μὰ ἀπὸ τὸ μέλι σου πικρὸ τινάζεις
(τὸ κεντρί σου.
ΡΑΜΠΑΓΑΣ

Ἐλπίδες ! Μέσ' στὰ κύματα τοῦ
(βίου, χρυσοπλάνη,
λαμπρὸ φωσφοροφάναρο στοῦ τά-
(φου τὸ λιμάνι.
Π. ΣΥΝΟΔΙΝΟΣ